

૩

ઇ પગ ને બે પાંખ

આલો, ગાઈએ ગીતદું :

માટી ખાઈને થાય મોટું, ચાલતું જાય વાંકુચૂંકું,
જાહે નાનું સાપોલિયું, આ તે કેવું અળસિયું!
જમીન પોચી પોચી કરતું, સોના જેવું ખાતર બનતું,
પાક બમણો સૌને ધરતું, આ તે કેવું અળસિયું!
તડકો હેખી ભાગી જતું, અડકો ત્યાં કેવું શરમાતું,
માટીમાં જઈ ઉડે સરતું, આ તે કેવું અળસિયું.

- શૈલેષ કાલરિયા

કીડીને દરમાંથી બહાર કાઢો.

આપણની વાર્તા વાંચો.

તમે નહીં માનો!

આમતેમ કેવી હાંફળીફાંફળી દોડે! પછી, મોંમાં ખોરાક લઈને લાઈનમાં ચાલતી જાય. રસ્તામાં મળતી ફેન્ડ્સ સાથે થોડીક ગુસ્પાસ કરે ને ઝડપથી આગળ વધે.

એ તે કોણ?

કીડી, સાવ નાનકડું જંતુ.

કીડી હોય નાની નાની પણ એની પાસેથી શીખવા મળે મોટું મોટું. દર બનાવવાની ટેકનિક, દરમાં રહેનાર કીડીઓ માટેનાં કામની વહેંચણી અને વ્યવસ્થા જોવા જેવાં. શિસ્ત અને કરકુસરમાં તો કીડી અજોડ. સંગ્રહ કરવાનો ગુણ તો કીડી પાસેથી જ શીખવો પડે. સમૂહભાવના તો કીડીની જ.

કીડી હોય ત્યાં તમે સેવ નાખી જુઓ. તરત એકાદ કીડીનું ધ્યાન જશે. તે બીજી કીડીઓને બોલાવશે, બધી કીડી ભેગી મળી એ થાંભલાને ઉંચકી લઈ જશે. હા હો... એમના માટે તો એ સેવ એટલે થાંભલો જ ને! પછી કેટલીક ખાસ પ્રકારની કીડીઓ એ થાંભલાને દરમાં લઈ જવા આગળ જશે. કીડીઓ રહેવા

માટે જમીનની અંદર મારી ખોદીને દર બનાવે છે. એ દરના મુખ ઉપર માટીનો નાનકડો ઢગલો થાય છે. કીડીના આ આખા નિવાસસ્થાનને એન્ટહિલ કહેવાય છે. આ કીડીઓ દર કે એન્ટહિલ પર વાગે તેવા કાંટા-કાંકરા હોય તો વીજાણી લેશો. થોડીક કીડીઓ દર પર ટેકાની જેમ ચોંટી જશે. જેથી પેલો સેવનો થાંભલો લઈ જતી કીડીને ટેકો મળે. એમ કરતાં કરતાં દરમાં પહોંચી જશે. જો કે દરની ટોચ લપસણી હોય છે. ત્યાં એમ ચઢાય નહીં. એટલે ટોચ પરથી એક કીડી બીજી કીડીનો પગ પકડી લટકે. માણસો જેમ એકબીજાનો હાથ પકડે ને એવી રીતે. બીજાનો પગ પકડી ત્રીજી, ત્રીજાના પગે ચોથી અને ચોથીના પગે... એમ સાંકળ બનાવી લે. પછી નીચેથી આવતી કીડીઓના પગ પકડી તેમને ઉપર ખેંચી લે. કીડીઓ પાડવા નહિ ઊંચે ચઢાવવા બીજાના પગ ખેંચે હોં! લાગે છે કે આટ ઓફ લિવિંગ તો માણસે કીડી પાસેથી જ શીખવા જેવી છે.

આમ જુઓ તો કીડી અંધ જેવી ગણાય, કારણ કે આંખ વડે કશું જોઈને તે હલનચલન કરતી નથી. અને છતાં, તમે એનો રસ્તો ગમે

કીડિઓ તરત તેને ઓળખી જ કાઢે અને વહાલ કરવા લાગે. યાદ રાખવા કરતાં પણ કીડી સુંધવામાં ખૂબ જ પાવરધી. કીડીની સુંધવાની શક્તિ ગજબની. સુંધવાની આવડતને લીધે ગમે તેટલે દૂરથી પણ કીડી પોતાના જ દરમાં પહોંચી જાય. આપણાથી એવું થાય ખરું?

એન્ટલિલમાં એક રાણી કીડી હોય છે. બાકીની બધી કીડીઓ મજૂર અને સૈનિક કીડીઓ કહેવાય છે. રાણી મરજી મુજબ ઈંડા મૂકૃતી રહે છે. તે ઈંડા ફળેલાં હોય કે ન પણ હોય, ફળેલાં ઈંડામાંથી માદા કીડીઓ ને ન ફળેલાંમાંથી નર કીડીઓ જન્મે. રાણી કીડી જ્યારે ઈયળ હોય છે ત્યારે તેમને પોષક ખોરાક આપવામાં આવે છે. બાકીની ઈયળોને જેવો ખોરાક આયો હોય તે પ્રમાણે તેમાંથી મજૂર

કે સૈનિક કીડીઓ બને. જેવું ખાઈએ તેવા બનીએ; ખરું ને?

નવાઈ લાગે એવી વાત તો એ છે કે, કીડીઓ એન્ટલિલમાં બીજાં કેટલાંક પ્રાણીઓ રાખે. માણસો ગાય, ભેંસ, બકરી, કૂતરું, ઘોડા વગેરે પાણે છે તેમ! નાની કીડીઓ, ટાલિયો, ફૂદાં વગેરે પાણે. અમુક સાથે તો જાણે ફક્ત રમવા માટે. કેટલાકની સુગંધ સરસ હોય એટલે ઘરમાં એર ફેશનર, અગરબત્તી કે સુગંધદાની તરીકે કામ લાગે. લીલું ફૂદું તો એમની ગાય છે. ગ્રીન ફ્લાઇને તેઓ એમના બંગલામાં સાચવે, ખવડાવે, રહેવા દે. પદ્ધી તેને બે બાજુથી ધીમેથી દબાવીને મીઠો મીઠો રસ મેળવે. કીડીઓને તે ખૂબ જાવે.

અમને ઓળખો

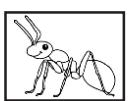
કીડીની ૨૦૦૦ જેટલી જાતો છે. તેનાં

જ. પરાઈ કીડી જોઈ કે તરત જ તેને મારી નાખે.

● વાતચીત :

- કીડીની કઈ ખાસિયત તમને ગમી?
- તમે કીડી પાસેથી શું શીખ્યાં?
- તમે કીડી હો તો કયું કામ કરો? કેમ?
- તમે કેવી કેવી કીડીઓ જોઈ છે?
- લાલ કીડી ને કાળી કીડીમાં શો તફાવત છે?
- તમને ક્યારેય કીડી કરવી છે? ત્યારે શું થયું હતું?
- તમે કીડીઓને શું શું કરતી જોઈ છે?
- ખાંડના ડબામાં કીડીઓ ચઢી જાય તો શું કરશો?
- ખોરાકની શોધમાં અલગ અલગ જગ્યાએ ગયેલી બે કીડી સાંજે મળે તો એકબીજા સાથે શું વાતો કરતી હશે?
- તમે એક દિવસ માટે કીડી બની જાવ તો શું શં કરો?

કીડીની જેમ દસ ડગલાં ચાલો. તે પછી કીડીઓને જે લાગુ પડતું હોય તેની પાછળની લીટી પર અને ન લાગુ પડતું હોય ત્યાં હોરો.

1. ખોરાક ભેગો કરે _____
2. સંપીને કામ પૂરાં કરે _____
3. ખોરાક જોઈ બીજી કીડીઓને _____
4. સંદેશો પહોંચાડે _____
5. એકબીજાને ઓળખી કાઢે _____
6. દરમાં એક રાજા કીડી હોય _____
7. દુશ્મન કીડીઓને સાચવે _____
8. પરાઈ કીડી સાથે મિત્રતા કેળવે _____

ઉક્યો વાંચો. વાક્યમાં કીડીઓના જે જે ગુણ લાગુ પડતા હોય તે શરૂ જે-તે વાક્યની સામે લખો.

(સમૂહજીવન, યાદશક્તિ, સહકાર, પરિશ્રમ, ગંધશક્તિ)

૧. મોમાં ખોરાક લઈને લાઈનમાં ચાલતી જાય. _____
૨. બધી કીડી ભેગી મળી એ ગાંઠિયાને ઊંચકી લઈ જશે. _____
૩. ટોચ પરથી એક કીડી બીજી કીડીનો પગ પકડી લટકે. _____
૪. દૂરથી પણ કીડી પોતાના જ દરમાં પહોંચી જાય. _____
૫. પોતાના દરની સાથી કીડીઓ પ્રત્યે પ્રેમભાવ રાખે. સમૂહજીવન, સહકાર _____
૬. દૂર પડેલા ખોરાકને શોધી કાઢે. _____
૭. ખોરાકને ટસ્ટીને દર સુધી લઈ જાય. _____
૮. ઘણી બધી કીડીઓ દરમાં એકસાથે રહે. _____
૯. સતત કામ કરતી રહે. _____

...તો કીડી શું કરશે?

- રસ્તામાં જતી હોય ને ખાંડ જોઈ જાય. _____
- રંધેલા ભાતના દાણાને દરમાં લઈ જવો છે. _____
- પોતાના દરની કીડી મળી જાય. _____
- રસ્તામાં બીજા દરની કીડી મળી જાય. _____
- ચાલો, ગાઈએ ગીતનું : માટી ખાઈને થાય મોટું...
ા આ પરિસ્થિતિમાં તમે શ્રીરાને શં કષેગો? અભિનય સાથે બોલો.

પ્રશ્નોના જવાબ કૌંસમાંથી શોધીને લખો.

(ગુસપુસ, સંગ્રહ, કરકસર, ખૂંખાર, દુશ્મની, પરાઈ)

૧. વાધ તો જેને જુએ તેને મારી નાખે.
વાધ કેવું પ્રાણી છે? _____
૨. આપણે બધાં સાથે ભિત્રતા રાખવી જોઈએ ને હળીમળીને રહેવું જોઈએ.
આપણે કોઈની સાથે શું ન રાખવું જોઈએ? _____
૩. એ ઘડિયાળ મારી નહોતી. એટલે એ મેં પાછી એના માલિકને આપી દીધી.
કેવી વસ્તુ આપણે ન રખાય? _____
૪. એ ચારેય જણા અંદરોઅંદર ધીમેથી કંઈક વાત કરતા હતા.
ચારેય જણા શું કરતા હતા? _____
૫. નિશાબહેન જરૂર પૂરતું જ પાણી વાપરે.
નિશાબહેન પાણીનો ઉપયોગ કરવામાં શું કરે છે? _____
૬. પાર્થ જુદા જુદા પ્રકારના પથ્થર ભેગા કરી મૂકી રાખે.
પાર્થ જુદા જુદા પ્રકારના પથ્થરનું શું કરતો? _____

કીરીની વિશેષતા બતાવતા શબ્દો પાઠમાંથી શોધીને લખો. જોરીમાં કામ કરો.

ઉદાહરણ : નાનકડી

આવો ભાવ દર્શાવતું વાક્ય પાઠમાંથી શોધીને લખો.

૧. એકબીજા સાથે ધીમેથી વાતો કર. _____

૪. સામા પક્ષની કીડીને પક્રી લઈ નોકર બનાવી રાખે. _____

આપણા વાક્યમાં જવાબ લખો.

૧. કીડીઓ સેવને દર સુધી પહોંચાડવા શું શું કરે છે?
 ૨. કીડીઓ દરમાં શું શું કરતી હોય છે?
 ૩. એન્ટિહિલમાં રાણી કીડી શું કામ કરે છે?
 ૪. કીડીઓ દરમાં બીજાં કયાં જંતુઓ રાખે છે? શા માટે?
 ૫. કીડીઓ આપણને શું શું શીખવે છે?
- ચાલો, ગાઈએ ગીતઠું : માટી ખાઈને થાય મોટું...

કીડીની જેમ ચાલવાનો, સંદેશો પહોંચાડવાનો, ખોરાક શોધવાનો, ખોરાકને ખેંચી જવાનો,
ખોરાકને દર સુધી પહોંચાડવાનો અભિનય કરો.

રમત : સંદેશો પહોંચાડો.

શિક્ષક તમારા કાનમાં એક વાક્ય કહેશે. તમારે બીજાના કાનમાં. બીજો ત્રીજાના કાનમાં...
આમ છેલ્લા વિદ્યાર્થી સુધી કાનમાં વાક્ય કહો. છેલ્લે જે વિદ્યાર્થીના કાનમાં વાક્ય કહેવાયું
છે તે તુભો થઈ પોતે સાંભળેલું વાક્ય બોલશે અને પ્રથમ વિદ્યાર્થી કે જેના કાનમાં શિક્ષકે
વાક્ય કહ્યું હતું તે વાક્ય બોલશે. બંને વાક્યોની સરખામણી કરો. આ રીતે જુદાં જુદાં વાક્યો
બોલી રમત રમો.

સંવાદ મોટેથી વાંચો અને ભજવો.

મમ્મી : બેટા, ઋત્વી જરા શરબત બનાવી દે ને.

ઋત્વી : હા, મમ્મી, હમણાં જ બનાવી દઉં.

મમ્મી : જરા મીઠું ઓછું નાખજે ને ખાંડનો ડબ્બો ઉપર જ છે.

ગીત ગાઓ.

મારોય ફોટો પાડો

સતત સખત બસ કામ જ કરતાં કીડીબેનનો ફોટો પાડો;
 લખવામાં મશગૂલ છે એવી ઝીણી પેનનો ફોટો પાડો;
 વિશાળ પાંખો, ઊંડી આંખો, તીક્ષી ચાંચનો ફોટો પાડો;
 ઊંચે ઊડતાં ગીધ, બાજ ને ગલડરાજનો ફોટો પાડો;
 ફૂલ-ફળોથી છલકાતી મીઠી મોસમનો ફોટો પાડો;
 લાલ જમફળ ખાતા લીલુડા પોપટનો ફોટો પાડો;
 રંગ શોધતા કાગાજ ને બગલાજનો ફોટો પાડો;
 રંગ પૂરતા કૂકડજ ને મયૂરજનો ફોટો પાડો;
 મંદ મંદ ને હારબંધ સરતાં કુંજડાનો ફોટો પાડો;
 ઢીબડે પાણી પીતા-નહાતા દરજાનો ફોટો પાડો;
 દાણા ચણતાં ડોલાજ ને કબૂતરાનો ફોટો પાડો;
 ગુજુ ઉઠેલા આખાયે ચબૂતરાનો ફોટો પાડો;
 ચકલો બોલ્યો : હમણાં મારો ને ચકલીનો ફોટો પાડો;
 પછી, ભણીને આવે તે બચલા-બચલીનો ફોટો પાડો.

- જિતુ ત્રિવેદી

● વાતચીત.

- તમને કઈ પંક્તિ ગાવાની સૌથી વધુ મજા પડી? ફરીથી ગાઓ.
- કવિતામાં જેટલા ફોટાની વાત આવે છે તેમાંથી ક્યા બે ફોટા તમને પાડવા ગમે?

- ચબૂતરો શા માટે બનાવવામાં આવે છે?
- તમે પક્ષીઓને શી રીતે મદદરૂપ થઈ શકો?

હું કોણ છું?

1. હું ચાંચથી દાખા ખાઉં છું.: _____ 4. હું ઠીબડે પાણી પીઉં છું.: _____
2. હું ખૂબ જ મહેનત કરું છું.: _____ 5. અમે રંગ પૂરીએ છીએ.: _____
3. હું લાલ જામફળ ખાઉં છું.: _____ 6. હું લખવામાં મશગૂલ છું.: _____

જોડકાં જોડો.

(અ)

1. ઊંચે ઊડે	()	(અ) કુજડાં
2. ફૂલ ફળોથી છલકે	()	(આ) કાગડો અને બગલો
3. હારબંધ સરકે	()	(ઈ) મીઠી મોસમ
4. ભાણે	()	(ઈ) બચલા અને બચલી
5. રંગ શોધે	()	(ગી) ગીધ, બાજ, ગરુડરાજ

(બ)

વાંચો, સમજો અને લખો.

ઉદા. ફોટો પાડો.

_____ પાડો

_____ પાડો

_____ પાડો

_____ પાડો

_____ પાડો

_____ પાડો

જવાબ લખો.

ગીતના આધારે લખો.

પેન કેવી? _____ પેન જીણી છે. _____ પાંખો કેવી? _____
 આંખો કેવી? _____ ચાંચ કેવી? _____
 જામફળ કેવું? _____ પોપટ કેવો? _____

પ્રશ્ન પૂરો કરો. બે-ત્રણ જવાબ બોલો. વર્ગની બે ટુકડી બનાવો. એક ટુકડી પ્રશ્ન પૂરો કરે અને બીજી ટુકડી એ પ્રશ્નના બે-ત્રણ જવાબ આપો.

ટુકડી ૧ : પોપટ કેવો છે?

ટુકડી ૨ : ૧. પોપટ સુંદર છે. ૨. પોપટ લીલો છે. ૩. પોપટ લાંબી પૂંછડીવાળો છે.

૧. ક્રોયલ	_____ છે?	૨. મોર	_____ છે?
૩. કબૂતર	_____ છે?	૪. છંદૂંદર	_____ છે?
૫. મગર	_____ છે?	૬. વિમાન	_____ છે?
૭. મોબાઈલ	_____ છે?	૮. ગાડી	_____ છે?
૯. પતંગિયું	_____ છે?	૧૦. ઝાડ	_____ છે?

● ચાલો, ગાઈએ ગીતદું : મારી ખાઈને થાય મોટું...

ડાબી આંખ બંધ કરી, જમણો હાથ ઊંચો કરી એક મિનિટ માટે બેસો. તે પછી નીચેનાં વાક્યો વાંચો. સાચું હોય તો ‘સત્યાજી ભૈ સત્યાજી’ બોલી **✓** કરો. ખોટું હોય તો ‘ખોટાજી ભૈ ખોટાજી’ બોલી **X** કરો. ખોટું વાક્ય સુધારીને બોલો.

- શાહમૃગનું ઈંડું મોટું ચીભડાં જેવું હોય છે. _____
- નાનકડી કીડીઓ મોટું બિસ્કિટ પણ ટેસ્કી જાય. _____
- કારેલું રંગે લીલું અને ખાઢું હોય છે. _____

૮. તેણે ઊંચે આકાશમાં દડા જેવું વિમાન જોયું.
 ૯. તીખી તમતમતી ચોકલેટ ખાઈને ચિન્હ ખુશ થઈ ગયો.
 ૧૦. છેવટે નદી ઊંચા ઊંચા પર્વત પર જાય છે.

ચિત્રના આધારે ઉદાહરણ મુજબ પ્રશ્ન કે જવાબ લખો.

ઉદા.

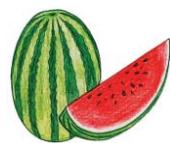
પ્રશ્ન : કાર કેવી છે?

જવાબ : કાર લાલ છે.

૧. પ્રશ્ન : _____?

જવાબ : સૂરજમુખી પીળું છે.

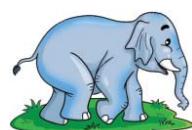
૨. પ્રશ્ન : તરબૂય કેવું છે?

જવાબ : _____

૩. પ્રશ્ન : _____

જવાબ : ઝડપ ઊંચું છે.

૪. પ્રશ્ન : _____

જવાબ : _____

ચેંસમાં આપેલા શબ્દોમાં ક્રીડી, પતંગિયું અને હાથીને લગતા શબ્દો ભેગા થઈ ગયા છે. આ શબ્દોને છૂટા પાડી લખો.

(જડો, નાની, કાળી, રંગબેરંગી, લાલ, રૂપાળું, મોટો)

ટોપલીમાંથી યોગ્ય શબ્દ જોડકણમાં મૂકો.

૧. સસલાભાઈ તો બીકણ ભારે,
કાતરી ખાતાં લીલાં પાન,
ઉંદ્રભાઈના મામા એ તો,
એના કાન.

૨. મરચું કહે હું,
પહેરું ટોપી,
તીખું ભડકા જેવું,
જીબ રહે ના છાની.

૩. કાળી કાળી,
આંબા ડાળે ડોલે;
..... ફળ ખાતી ખાતી,
..... ટહુકા બોલે.

૪. કાગડાભાઈ,

કા... કા... કરી ગાતા;
ચૌટે ચૌટે ઊડતા ફરતા,
એહું જૂહું ખાતા.

૫. આબે કાળાં વાદળ જોતાં,
મોર રાચે;
દેલ સામે જોતો,
થૈ થૈ કરતો નાચે.

૬. લીલું અંગ ચાંચ,
..... બોલે;
ઝડે બેસી હીંચકા ખાતો,
ડાળી ઉપર ડોલે.

કોંસમાં આપેલ શબ્દોમાં જરૂર લાગે તે ફેરફાર કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(ગરમ, મીઠું, ચોખ્યું, પીળું, ઝડપ, ઊંચું, ખાટું, લાંબું)

૧. મમ્મીએ દાળમાં — આંબલી નાખી.	૫. ઉનાળામાં — ખૂબ લાગે.
૨. ગરૂડરાજ — આસન પર બેઠા.	૬. સોફ્ફિયાને — દાંત ગમે.
૩. સૂરજમુખીનું — રંગનું ફૂલ સૂરજ તરફ નમે.	૭. મેં શેરડીનો — રસ પીધો

આપુએ પોતાની પેન્સિલ વિશે લખું છે. હવે ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય શબ્દ મૂકી તમારી પેન્સિલ વિશે લખો.

<p>હું ટપ્પુ છું. મને જુદા જુદા રંગની પેન્સિલ બહુ ગમે. મારી પાસે લાલ રંગની બે, પીળા રંગની એક અને વાદળી રંગની એક એમ કુલ ચાર પેન્સિલ છે. એમાંથી વાદળી રંગની પેન્સિલ તો મને બહુ ગમે. હું એ પેન્સિલ વડે જ લખું છું. એટલે એ ટૂંકી થઈ છે. હું પેન્સિલથી સુંદર અક્ષરે લખું છું.</p>	<p>હું છું. મને જુદા જુદા રંગની પેન્સિલ બહુ ગમે. મારી પાસે રંગની,, રંગની અને રંગની એમ કુલ પેન્સિલ છે. એમાંથી રંગની પેન્સિલ તો મને બહુ ગમે. હું એ પેન્સિલ વડે જ લખું છું. એટલે એ થઈ છે. હું પેન્સિલથી અક્ષરે લખું છું.</p>
--	---

તમારા દાદા, દાદી, માતા, પિતા, ભાઈ, બહેન કે પાલતુ પ્રાણી-પક્ષીમાંથી કોઈ એક વિશે લખો.

- ચાલો ગાઈએ ગીતહું : માટી ખાઈને થાય મોટું...

વાંચો, સમજો અને બોલો.

કિન્ફુ : બિહુ, ચાલ હું અને તું ફરવા જઈએ.

બિહુ : પણ જવું ક્યાં? નદીએ કે તળાવે?

કિન્ફુ : ચાલ, નદીએ જ જઈએ. પણ જઈશું કેવી રીતે?

કિંદુ : હા, પણ એ બધા આવશે કે નહિ આવે – એ ખબર નહિ.

બિંદુ : કહીએ તો ખરા! હું અથવા તું બેમાંથી એક કહેવા જઈએ.

કિંદુ : ના, એમ નહિ, હું અને તું બંને જઈએ.

જે-જે શબ્દો બરાબર ન લાગે તે-તે શબ્દો છેકી નાખો.

૧. ચિન્ટુએ પિન્ટુને કહ્યું અને/કે/અથવા તે બહુ રૂપાળું છે.
૨. ચિહું અને/કે/અથવા બિહુ દોહશે અને/કે/અથવા કૂદશે.
૩. ચીંકી અને/કે/અથવા પીંકી બંને રમવા ગયાં છે.
૪. તેઓ શું કરશે? આવશે અને/કે/અથવા નહીં આવે?
૫. મમ્મી બજારમાંથી પેન અને/કે/અથવા પેન્સિલ બંને લાવશે.

કયું બરાબર લાગે છે? બરાબર લાગે તેની સામે ✓ કરો. જો બરાબર ન લાગે તો નીચે લીટી કરેલા શબ્દને બદલે અને/કે/અથવા મૂકો.

૧. હેત્વી અને દિયા રમે છે.
૨. તને શું ભાવે? સફરજન અને કેરી?
૩. તેઓ બાઈક અથવા ગાડી લઈને જશે.
૪. પેલો છોકરો ઊંચો અથવા જાડો છે.
૫. રાજાએ હુકમ કર્યો અને બીરબલને હાજર કરો.
૬. લીલા કે મોહન આવ્યાં.
૭. તમે ચા પીશો કે પછી કોઝી?
૮. હું કોલેજ જઈશ અને લગ્નમાં જઈશ.
૯. હું અથવા મારી બહેન ગીત ગાઈશું.

વાંચો, સમજો અને યોગ્ય શબ્દ મૂકી ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧. તમે શું લાવશો? ફળ ————— શાકભાજી?

૩. તમે શું લેશો? જલેબી _____ પેડા?
 હું બંને લઈશ. જલેબી _____ પેડા.
 હું તો ગમે તે એક જ લઈશ. જલેબી _____ પેડા.
૪. કિન્હુ _____ બિન્હુ ફરવા ચાલ્યા.
 કિન્હુ _____ બિન્હુ ફરવા જશે.
 કિન્હુ _____ બિન્હુ બેમાંથી એક ફરવા જશે.
૫. ચિન્દુ _____ પિન્દુ ચોકલેટ _____ આઈસકીમ ખાય છે.
 ચિન્દુ _____ પિન્દુ ચોકલેટ _____ આઈસકીમ ખાશે.
 ચિન્દુ _____ પિન્દુ બેમાંથી એક ચોકલેટ _____ આઈસકીમ ખાશે.

 યોગ્ય શબ્દ મૂકી ખાલી જગ્યા પૂરો અને વર્ગ સમક્ષ આખું વાક્ય રજૂ કરો.

(કડકડતી, ગડગડાટ, કાળજાળ, બળબળતી, ગુલાબી, મુશળધાર, મંદ-મંદ, સોનાવરણી, સડસડાટ, તોફાની)

૧. ચોમાસું જામ્યું હતું. _____ વરસાદ પડતો હતો.
૨. _____ ગરમી હતી, રસ્તો બરાબર તાઘો હતો.
૩. સમુદ્ર આજે _____ થયો છે. માછીમારો પોતાના ઘરે ઉપડ્યા.
૪. સવારની _____ ઠંડી મને પ્રકુલ્લિત કરે છે.
૫. વરસાદ આવ્યો અને સીમ _____ બની.
૬. ખૂબ શાંતિ છવાઈ ગઈ, ફક્ત _____ પવન વાતો હતો.
૭. _____ ઠંડીમાં અનિલ ઠરી ગયો.
૮. _____ ગરમીના કારણે બધાં જ પ્રાણીઓ ઝાડ નીચે ગોઠવાઈ ગયાં.
૯. એ _____ કરતો દોડ્યો ને પડ્યો.
૧૦. વાદળોનો _____ બતાવે છે કે ચોક્કસ વધુ વરસાદ પડશે.

જીંગો : સાહેબ, મને જંગલમાં જવાનાં સપનાં બહુ આવે.

ડૉક્ટર : હં.

જીંગો : કોઈ ઉપાય ખરો?

ડૉક્ટર : પ્રિસ્ક્રિપ્શનમાં બે જોડી ચંપલ લખી આપું છું.

આપણા નીચેની શબ્દપોટલીમાં શબ્દ ભરો :

આપણા લગભગ સરખા :

બમણું-બેવડું; સરવું-સરકવું; હાંફળુંફાંફળું-બેબાકળું; વહેંચણી-ફાળવણી;
શિસ્ત-નિયમબદ્ધ વર્તના; અજોડ-જેની જોડ ન હોય એવું; સમૂહભાવના-આખો સમૂહ એક
કિયામાં સાથે લાગતાં અનુભવે તેવો સમભાવ; ટેકો-આધાર; ટોચ-છેક ઉપરનો ભાગ;
સાંકળ-કડીઓ કે આંકડા જોડીને બનાવેલી લાંબી હાર; વહાલ-પ્રીતિ; પાવરધી-કુશળ;
ગજબ-આશ્રય; પોષક-પોષણ કરનાર; કેદી-કેદ કરેલું; ગુલામ-દાસ; સંસ્કૃતિ-સંસ્કાર, વિદ્યા,
કળા, વિજ્ઞાન, ઉદ્ઘોગ વર્ગોરેના કારણે તૈયાર થયેલી માનવજીવનના વિકાસની એક ભૂમિકા;
યુગ-જમાનો; ઉકેલ-સૂજ; મશગૂલ-લીન; તીણું-ઝીણી આણીવાળું; મંદ-ધીમું